

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.9
la Hotărârea Consiliului INJ
nr.6/6 din 03.07.2015*

CURRICULUM
la disciplina
PROCESUL CONTRAVENȚIONAL
(asistenții judiciari și greșierii)

FORMATOR:

Sergiu FURDUI,
*doctor în drept, conferențiar universitar,
judecător al Curții de Apel Chișinău,
formator INJ*

_____ **AVIZAT**
Mariana Pitic, șeful Direcției instruire și cercetare

I. PRELIMINARII

Curriculumul la disciplina „ Procesul contravențional”, fiind elaborat în conformitate cu prevederile legislației contravenționale, pe baza practicii judiciare și literaturii de specialitate, reprezintă un suport metodologic pentru asistenții judiciari și grefierii în procesul de inițiere și implementare a standardelor educaționale privind formarea și dezvoltarea competențelor profesionale în cadrul Institutului Național al Justiției.

Curriculumul propriu-zis este conceput ca un ansamblu de acțiuni proiectate pentru a organiza și desfășura procesul de instruire continuă, ce conține competențe, obiective de referență, strategii didactice, metode și tehnici de evaluare la disciplina „ Procesul contravențional”.

Fiind urmărit scopul de a forma la audienți competențe specifice funcției exercitate, compartimentele cuprinse în acest curriculum conțin un sistem de cunoștințe practico-științifice necesare pentru administrarea cauzelor contravenționale și, în cumul, constituie o sursă de instruire juridico- profesională, capabilă să asigure cunoașterea și înțelegerea instituțiilor și normelor dreptului contravențional, care, în consecință, va forma competențele necesare pentru exercitarea funcțiilor de asistenți judiciari și grefieri.

Administrarea și evaluarea disciplinei de instruire „ Procesul contravențional” se va realiza prin studiul la orele de prelegeri și seminare, finalizându-se prin susținerea testelor pentru verificarea cunoștințelor, ce va constitui indiciul privind implementarea disciplinei respective în contextul formării și dezvoltării competențelor profesionale cu privire la exercitarea funcțiilor de asistenți judiciari și grefieri.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei „Procesul contravențional”, audientul va obține următoarele competențe:

- să definească noțiunile de bază ale dreptului contravențional (lege contravențională, contravenție, răspundere contravențională, sancțiune contravențională, procesul contravențional);
- să identifice și să interpreteze normele Codului contravențional, care reglementează procesul contravențional;
- să determine normele procesuale aplicabile pentru judecarea cauzei în instanță;
- să efectueze măsurile necesare, ce derivă din atribuțiile de serviciu, menite să asigure buna desfășurare a ședinței de judecată;
- să posede abilități privind selectarea, pregătirea și prezentarea surselor doctrinare și legislative pentru crearea condițiilor optime în activitatea judecătorului privind redactarea hotărârii contravenționale;
- să poată formula raționamente și să susțină argumentat punctele de vedere proprii în materia dreptului contravențional;
- să proiecteze hotărârea judecătorească, procesul – verbal al ședinței de judecată, alte acte emise în cadrul judecării cauzei contravenționale, prin prisma jurisprudenței naționale și Curții Europene a Drepturilor Omului;

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei „Procesul contravențional”, audientul va fi capabil să:

analizeze noțiunile de bază ale dreptului contravențional, stabilind legătura între normele cuprinse în Partea Generală, Partea Specială și Partea Procedurală a Codului contravențional;

- descrie procesul contravențional, în special etapa privind judecarea cauzei contravenționale;
- propună soluții cu privire la problemele ivite cu ocazia judecării cauzei contravenționale;

- aprecieze probele administrate în cursul procesului contravențional;
- studieze și valorifice practica judiciară, precum și jurisprudența CEDO sub aspectul aplicabilității în cursul judecării cauzei contravenționale;
- pregătească cauza pentru judecată;
- întocmească acte procesuale contravenționale;
- formuleze propuneri *de lege lata* și *de lege ferendă* cu privire la perfecționarea cadrului legislativ în domeniul contravențiilor;
- să contribuie, prin intermediul comunicărilor științifice elaborate, la procesul de interpretare și aplicare a normelor contravenționale, precum și la instruirea juridică a cetățenilor.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Procesul contravențional	Sergiu Furdui	2015	16	4	12	Teste

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Considerații generale cu privire la disciplina „ Procesul contravențional”. Legea contravențională și aplicarea ei. Contravenția – temei al răspunderii contravenționale. Răspunderea contravențională – formă a răspunderii juridice. Sancțiunea contravențională. Structura și caracteristica generală Codului contravențional. Calificarea contravenției.	-	2
2.	Procesul contravențional. Participanții la procesul contravențional. Autoritățile competente să soluționeze cauzele contravenționale. Probele și măsurile procesuale de constrângere. Procesul – verbal cu privire la contravenție. Contestarea procesului – verbal cu privire la contravenție.	2	4
3.	Judecarea cauzei contravenționale în instanță. Exercițarea căilor de atac în cauza contravențională. Trimiterea spre executare a hotărârii judecătorești.	2	4
4.	Metodologia întocmirii actelor procesual - contravenționale.	-	2
TOTAL		4	12

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
<i>Tema 1. Considerații generale cu privire la disciplina „ Procesul contravențional”. Legea contravențională a Republicii Moldova. Caracteristica și structura Codului</i>		

<p>contravențional. Contravenția – temei al răspunderii contravenționale. Calificarea contravenției. Răspunderea contravențională – formă a răspunderii juridice. Sancțiunea contravențională și aplicarea ei.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1.1. Caracteristica și sistemul disciplinei „Procesul contravențional”.</p> <p>1.2. Legea contravențională a Republicii Moldova. Caracteristica generală și structura Codului contravențional.</p> <p><i>Noțiunea de lege contravențională (art.1CC);</i> <i>Scopul legii contravenționale(art.2 CC);</i> <i>Acțiunea legii contravenționale în timp (art.3 CC);</i> <i>Acțiunea legii contravenționale asupra persoanei și în spațiu (art.4 CC);</i> <i>Principiile legii contravenționale (art.art.5-9CC);</i> <i>Caracteristica Codului contravențional;</i> <i>Structura Codului contravențional.</i></p> <p>1.3. Contravenția - temei al răspunderii contravenționale.</p> <p><i>Noțiunea de contravenție (art.10 CC);</i> <i>Formele, variantele și modalitățile contravenției (art.art.11,12, 28 CC);</i> <i>Natura juridică a contravenției, prin prisma jurisprudenței CEDO;</i> <i>Cauzele care înlătură caracterul contravențional al faptei (art.art.19 -27CC);</i> <i>Calificarea contravenției (art. art. 113 -118 CP)</i></p> <p>1.4. Răspunderea contravențională – formă a răspunderii juridice.</p> <p><i>Definirea, formele și funcțiile răspunderii contravenționale (art. art. 15 – 17CC);</i> <i>Prescripția răspunderii contravenționale (art. 30 CC)</i> <i>Cauzele care înlătură răspunderea contravențională (art.art.26 -31CC)</i></p> <p>1.5. Sancțiunea contravențională și aplicarea ei.</p> <p><i>Noțiunea de sancțiune contravențională (art.32 CC);</i> <i>Sistemul de sancțiuni contravenționale (art. art.33-39 CC);</i> <i>Expulzarea (art.40 CC);</i> <i>Aplicarea sancțiunii contravenționale (art.art. 41 – 44 CC);</i> <i>Repararea prejudiciului produs în rezultatul comiterii contravenției (art.45 CC) ;</i> <i>Executarea obligației a cărei neîndeplinire este sancționată (art.46 CC)</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p><i>Ore practice</i></p> <p><i>Seminar-dezbateri</i> <i>Lucru în grup</i> <i>Studiu de caz.</i></p> <p><i>Feedback</i> <i>Flipchart</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p><i>Lectura surselor bibliografice</i></p> <p><i>Studiu individual de cercetare. Elaborarea de rapoarte științifice</i></p>
<p>Tema 2. Procesul contravențional. Participanții la procesul contravențional. Autoritățile competente să soluționeze cauzele contravenționale. Probele și măsurile procesuale de constrângere. Procesul – verbal cu privire la contravenție. Contestarea procesului – verbal cu privire la contravenție.</p>		

<i>Ore de curs</i>	<i>Ore de curs</i>	<i>Ore de curs</i>
<p>2.1. Procesul contravențional. Noțiunea de proces contravențional (art.374 CC); Principiile de bază ale procesului contravențional (art.art.375 -381); Etapele procesului contravențional :</p> <ul style="list-style-type: none"> - constatarea faptei contravenționale (art. art. 440 – 451CC); - judecarea cauzei contravenționale (art. art.452 – 464 CC); - exercitarea căilor de atac în cauza contravențională (art. art. 465 – 477 CC); - trimiterea spre executare ahotărârii cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale (art.art. 478 – 480 CC) și executarea sancțiunii contravenționale (art. art. 311 - 321 Cod de executare). <p>Circumstanțele care înlătură procesul contravențional (art. 441 CC).</p> <p>2.2. Autoritățile competente să soluționeze cauzele contravenționale. Sistemul autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale (art.393 –423/7CC); Locul și rolul instanțelor judecătorești în sistemul autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale(art. art. 394, 395 CC). Sesizarea procurorului în soluționarea cauzei contravenționale(art. 449 CC); Sesizarea privind cauzele și condițiile care au favorizat contravenția și încheierea interlocutorie(art. 450 CC).</p> <p>2.3. Participanții la procesul contravențional. Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional (art. 384 CC); Agentul constatatator(art. 385 CC); Procurorul(art. 386 CC); Victima(art. 387 CC); Martorul(art. 388 CC); Specialistul (art. 389 CC); Expertul(art. 390 CC); Interpretul, traducătorul(art. 391 CC); Apărătorul(art. 392 CC).</p> <p>2.4. Probele și măsurile procesuale de constrângere. Noțiune de probe în procesul contravențional (art. 425 CC); Cercetarea la fața locului (art. 426 CC); Temeiurile pentru ridicarea obiectelor și documentelor(art. 427 CC); Temeiurile pentru efectuarea percheziției. Percheziția corporală și ridicarea obiectelor și documentelor(art. art. 428- 430CC); Corpurile delict(art. 431 CC); Noțiune de măsuri procesuale de constrângere și clasificarea lor (art. 432 CC);</p>	<p>Prelegere cu suport vizual Metoda socratică Proiector/laptop</p>	<p>Lectură problematizată</p>

<p>Reținerea(art. art. 433- 436 CC); Aducerea silită(art. 437 CC); Înlăturarea de la conducerea vehiculului. Reținerea și aducerea vehiculului la parcare (art art. 438,alin. (1), 439 CC); Examenul medical pentru constatarea stării de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanțe(art. 438, alin.(2) – (4) CC); 2.5. Procesul – verbal cu privire la contravenție. Noțiunea de proces– verbal cu privire la contravenție(art.442 CC); Conținutul procesului -verbal cu privire la contravenție(art.443 CC); Încheierea procesului - verbal cu privire la contravenție(art.444 CC); Nulitatea procesului - verbal cu privire la contravenție(art.445 CC); Cazurile în care nu se încheie procesul - verbal cu privire la contravenție(art.446 CC); 2.6.Contestația împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție. Persoanele care dispun de dreptul la contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție (art.448, alin.(1) CC); Termenulla contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție (art.448, alin.(5) CC); Examinarea contestației împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție(art.456 CC)</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>2.1. Definirea sarcinile și principiile de bază ale procesului contravențional(legalității, operativității, egalității persoanelor, aflării adevărului obiectiv, garanției dreptului de apărare,folosirea limbii materne, individualizării răspunderii contravenționale, publicității, prezumția nevinovăției).</p> <p>2.2. Structura procesului contravențional (constatarea cazuluicontravențional, examinarea cazului contravențional, exercitarea căilor de atac în cazul contravențional și executarea deciziei cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale). 2.3. Circumstanțele care înlătură procesul contravențional.</p> <p>a) nu există faptul contravenției; b) se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art.3 alin.(3), art.4 alin.(3), art.20-31; c) persoana presupusă a fi făptuitor a decedat, cu excepția cazului de reabilitare a acesteia; d) pentru același fapt și privitor la aceeași persoană există o decizie/hotărâre definitivă; e) pentru același fapt este pornită urmărire penală.</p> <p>2.4. Procesul – verbal cu privire la contravenție. Conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Dezbateri Studiu de caz Fișe de lucru Feedback Flipchart</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Studiul practicii judiciare Rezolvarea de probleme</p>
---	--	---

<p>Încheierea procesului-verbal în cazul pluralității de contravenții. Nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenții. Cazurile în care nu se încheie proces-verbal cu privire la contravenții. Chitanța de încasare la amenzii la locul constatării contravenției. 2.5. Contestația împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție. 2.6. Sesizarea procurorului în soluționarea cauzei contravenționale. 2.7. Sesizarea privind cauzele și condițiile care au favorizat contravenția și încheierea interlocutorie. 2.8. Drepturile și obligațiile participanților la procesul contravențional. Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional. Agentul constatator Procurorul Victima Martorul Specialistul Expertul Interpretul, traducătorul Apărătorul 2.4. Sistemul autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale. Instanța de judecată. Procurorul. Comisia administrativă. Agentul constatator (organele de specialitate specificate la art. 400-423/7CC) 2.5. Rolul și locul instanței judecătorești în sistemul autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale. Instanța care înfăptuiește justiția în cauzele contravenționale. Competența instanței de judecată. 2.6. Probele Cercetarea la fața locului Temeiurile pentru ridicarea obiectelor și documentelor Percheziția corporală și ridicarea obiectelor și documentelor Corpurile delictive 2.7. Măsurile procesuale de constrângere Reținerea Aducerea silită Înlăturarea de la conducerea vehiculului Examenul medical pentru constatarea stării de ebrietate produsă de alcool sau de alte substanțe Reținerea și aducerea vehiculului la parcare.</p>		
--	--	--

Tema 3. Judecarea cauzei contravenționale în instanță. Exercițarea căilor de atac în cauza contravențională. Trimiterea spre executare a hotărârii judecătorești.		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>3.1. Judecarea cauzei contravenționale în instanță. 3.2. Actele preliminare 3.3. Termenul de judecare a cauzei contravenționale 3.4. Participarea la ședința de judecare a cauzei contravenționale 3.5. Ședința de judecare a cauzei contravenționale. 3.6. Încetarea procesului contravențional în ședința de judecată. 3.7. Hotărârea judecătorească 3.8. Exercițarea căii ordinare de atac în cauza contravențională. Recursul. 3.9. Trimiterea spre executare a hotărârii judecătorești. 3.10. Exercițarea căii extraordinare de atac în cauza contravențională. Revizuirea. 3.11. Trimiterea spre executare a hotărârilor judecătorești.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>3.1. Actele preliminare 3.2. Termenul de judecare a cauzei contravenționale 3.3. Participarea la ședința de judecare a cauzei contravenționale 3.4. Ședința de judecare a cauzei contravenționale <i>Partea preliminară a ședinței.</i> <i>Cercetarea judecătorească.</i> <i>Deliberarea instanței de judecată.</i> <i>Procesul – verbal al ședinței de judecare a cauzei contravenționale.</i> 3.5. Încetarea procesului contravențional în ședința de judecată. 3.6. Hotărârea judecătorească <i>Problemele ce urmează a fi rezolvate la adoptarea hotărârii contravenționale.</i> <i>Conținutul hotărârii judecătorești.</i> <i>Înmânarea copiei de pe hotărârea judecătorească.</i> <i>Afișarea și/sau difuzarea hotărârii de sancționare.</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>Prelegere cu suport vizual Metoda socratică Proiector/laptop</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Studiu de caz Feedback Fișe de evaluare</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>Lectură problematizată</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Lectura de tip investigație de text cu sarcini de lucru în grup mic</p>
<p>3.7. Calea ordinară de atac - recursul <i>Hotărârile supuse recursului.</i> <i>Temeiurile pentru recurs.</i> <i>Efectele recursului.</i> <i>Persoanele care au dreptul de a declara recurs.</i> <i>Judecarea cauzei contravenționale în recurs.</i> <i>Ședința de judecare a recursului.</i> <i>Soluțiile judecării recursului.</i></p>	<p>Dezbateri Demonstrația Feedback</p>	<p>Elaborarea de rapoarte în baza analizei practicii judiciare Soluționarea spețelor</p>

<p><i>Conținutul deciziei instanței de recurs.</i></p> <p>3.8. Calea extraordinară de atac - revizuirea <i>Deschiderea procedurii de revizuire .</i> <i>Revizuirea deciziilor și a hotărârilor în cauzele contravenționale</i> <i>Hotărârea instanței de revizuire.</i></p> <p>3.9. Trimiterea spre executare a hotărârilor judecătorești. <i>Dispoziții generale</i> <i>Problemele ce urmează a fi soluționate la executarea sancțiunii contravenționale.</i> <i>Procedura de soluționare a problemelor legate de executarea sancțiunii contravenționale.</i></p>		
<p>Tema 4. Metodologia întocmirii actelor procesual contravenționale.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>4.1 Metodologia întocmirii actelor procesuale contravenționale cu privire la judecarea cauzei contravenționale în instanță (cap. 7, titlul II, partea specială, cartea a doua, Cod contravențional).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Actele preliminare (art. 453 CC). 2. Procesul-verbal al ședinței de judecare al cauzei contravenționale (art. 459 CC). 3. Hotărârea judecătorească (art. 462 CC): <ol style="list-style-type: none"> a) Privind încetarea procesului contravențional; b) Privind vinovăția persoanei de săvârșirea contravenției imputate și, după caz, la stabilirea sancțiunii contravenționale, la aplicarea măsurii de siguranță sau la înlăturarea executării sancțiunii. 4. Înmânarea copiei de pe hotărârea judecătorească (art. 463 CC). 5. Afișarea și/sau difuzarea hotărârii de sancționare (art. 464 CC). 6. Decizia comisiei administrative (art. 398 CC) 7. Hotărârea procurorului în cauza contravențională privind (art. 396 CC): <ol style="list-style-type: none"> a) Pornirea procesului contravențional și/ori examinarea cauzei în limitele competenței sale; <div style="margin-left: 20px;">Pornirea procesului contravențional și expedierea materialelor acumulate, conform competenței altor organe pentru examinare.</div> <p>4.2. Metodologia întocmirii actelor procesuale contravenționale cu privire la judecarea cauzei contravenționale în căile de atac: calea ordinară de atac-recursul (cap. 8, titlul II, partea specială, cartea a doua, Cod contravențional) și calea extraordinară de atac – revizuirea (cap. 9, titlul II, partea specială, cartea a doua, Cod contravențional);</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Recursul împotriva hotărâri judecătorești 	<p>Brainstorming Rezolvarea spețelor Analiza unor hotărâri judecătorești prin prisma temeiniciei și legalității Feedback Flipchart</p>	<p>Întocmirea proiectelor de acte procesuale la indicația formatorului.</p>

<p>contravențional (art. 468 CC).</p> <p>2.Repunerea în termen a recursului (art. 469 CC).</p> <p>3.Suspendarea executării hotărâri, urmare a declarării recursului(art. 470, alin. 1 CC).</p> <p>4.Decizia instanței de recurs (art. 473-474 CC):</p> <p>1) respinge recursul și menține hotărârea atacată dacă recursul:</p> <p>a) este tardiv;</p> <p>b) este inadmisibil;</p> <p>c) este nefondat;</p> <p>2) admite recursul, casândhotărârea atacată, și dispune rejudecarea cauzei în primă instanță.</p> <p>4.3 Cererea privind deschiderea procedurii de revizuire (art. 475, 476 CC).</p> <p>4.4Hotărârea instanței de revizuire (art. 477 CC):</p> <p>1) respinge cererea de revizuire dacă este:</p> <p>a) tardivă;</p> <p>b) inadmisibilă;</p> <p>c) neîntemeiată;</p> <p>2) admite cererea, casândhotărârea atacată, și pronunță o nouă hotărâre.</p>		
--	--	--

VII. EVALUAREA

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- Participarea audiențelor în cadrul orelor practice, prezentată prin enunțuri urmate de o întrebare, exerciții, sarcini, probleme eseuri etc. ;
- Realizarea activităților individuale, în perechi și în grup;
- Redactarea actelor procesuale;
- Răspunsuri orale, participare la dezbateri/studii de caz, care vor conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor profesionale;
- Elaborarea de rapoarte, comunicări, referate asupra unui subiect propus pentru cercetare în calitate de lucru individual.

B. Evaluarea finală se va realiza prin teste, având ca finalitate prezentarea răspunsurilor la subiectele studiate în cursul evaluării continuă, fiind urmărit scopul de a aprecia rezultatele obținute de audienți în raport cu competențele și performanțele preconizate.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte normative:

1. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 // MO, 1994, nr. 1.
2. Declarația Drepturilor Omului, adoptată la Adunarea Generală a O.N.U. la 10 decembrie 1948. Drepturile omului. Documente adoptate de organisme internaționale. - Chișinău: 1997.
3. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, adoptată la 4 noiembrie 1950, și Protocoalele adiționale. Documente adoptate de organisme internaționale. - Chișinău: 1997.
4. Codul Contravențional al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, *Monitor Oficial* 2009, nr. 3-6, art. 15, promulgat prin Decretul nr. 2046-IV.
5. Codul cu privire la contravențiile administrative al Republicii Moldova, adoptat prin Legea din 29 martie 1985 // *Veștile R.S.S.M.*, 1985, nr.3, art. 47. Text oficial cu modificările și cu completările la data de 11 noiembrie 2004., abrogat.
6. Codul penal al Republicii Moldova adoptat la 18.04.2002, intrat în vigoare la 12.06.2003 //

- MO, 2002, nr.128-129/1014, cu modificările și completările operate prin Legea nr.1323-XV din 26.09.2002 // MO, 2002, nr.143, art.1021.
7. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat la 14.03.2003, intrat în vigoare la 12.06.2003 // MO, 2003, nr. 104 -I 10 (1197 - 1203).
  8. Codul vamal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1149-XIV din 20.07.2000 // MO, 2000, nr.160-162/1201.
  9. Codul de executare al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 443-XV din 24.XII.2004 // MO, 2005, nr. 34-35.
  10. Regulamentul comisiilor administrative aprobat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova cu nr. 126 - XIII din 27 martie 1994 // MO, 1994, nr.6.

Practică Judiciară:

1. Hotărârea Plenului Judecătoriei Supreme a R.S.S.M. nr.7 din 26 iunie 1989 "Despre unele întrebări ce apar în practica aplicării legislației cu privire la delictele administrative" // Revista legislației și practicii judiciare Judecătoriei Supreme a R.S.S.M. (iulie-septembrie 1989).- Chișinău: Timpul, 1990, p. 7.
2. Hotărârea Plenului Judecătoriei Supreme a R.S.S.M. nr.8 din 26 iunie 1989 "Despre practica cercetării de către judecătorii în ordinea procedurii civile a plângerilor pe seama hotărârilor proceselor ce conțin contravenții cu caracter administrativ" // Revista legislației și practicii judiciare a Judecătoriei Supreme a R.S.S.M. (iulie-septembrie 1989).Chișinău: Timpul, 1990, p. 21.
3. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.5 din 30 ianuarie 1996 "Despre măsurile de perfecționare a activității instanțelor judecătorești în examinarea cauzelor penale, civile și administrative" // Culegere de hotărâri ale Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova - Chișinău, 1997, p. 62-63.
4. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.22 din 10 iulie 1997 Cu privire la aplicarea sancțiunilor administrative de către instanțele judecătorești" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1997, nr.7, p. 14-17.
5. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.23 din 10 iulie 1997 Despre practica aplicării legislației penale și administrative privind protecția consumatorului" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1997, nr.8, p. 11-14.
6. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.19 din 10 iulie 1997 Despre practica judiciară în cauzele privind contrabanda și contravențiile administrative vamale" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1997, nr.10, p. 5-11.
7. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.18 din 10 iulie 1997 "Despre practica aplicării de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației în domeniul protecției mediului înconjurător" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1997, nr.12, p. 5-10.
8. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.5 din 17 februarie 1998 "Cu privire la rezultatele îndeplinirii justiției în anul 1997 și măsurile de perfecționare a activității instanțelor judecătorești la examinarea cauzelor civile, penale și cu privire la contravențiile administrative" // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 1998, nr.3, p. 9-12.
9. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.5 din 24 decembrie 2010 „ Cu privire la practica judiciară în cauzele referitoare la contrabandă, eschivarea de la achitarea plăților vamale și contravențiile vamale”.
10. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.15 din 25 martie 2002 „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale și administrative referitoare la trecerea ilegală a frontierei de stat art. 191 din Codul cu privire la contravențiile administrative și art. 80 din Codul penal”.
11. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.24 din 29 octombrie 2001 „Cu privire la modificarea Hotărârii Plenului CSJ nr. 19 din 10.07.1997 Despre practica judiciară în cauzele privind contrabanda și contravențiile administrative vamale, cu modificările introduse prin hotărârile nr. 20 din 10.06.1998 și nr. 27 din 27.10.1998”.
12. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.19 din 10 iulie 1997 „ Cu privire la practica

- judiciară în cauzele privind contrabanda și contravențiile administrative vamale”.
13. Recomandarea Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 400 Cod Contravențional după intrarea în vigoare a Legii cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului nr.48 din 04 iunie 2013”.
  14. Recomandarea Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la examinarea cauzei contravenționale în cazul existenței corpurilor delictive nr.57 din 29 noiembrie 2013”.
  15. Recomandarea Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la judecarea cauzei contravenționale în privința judecătorului nr.55 din 30 octombrie 2013”.
  16. Recomandarea Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 448 Cod Contravențional, contestația împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr.41 din 21 mai 2013”.
  17. Recomandarea Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la soluționarea cauzelor de înlocuire a amenzii contravenționale aplicate persoanei fizice de către agentul constatatator nr.30 din 01.11.2012”.
  18. Hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului în cauzele contravenționale.

Literatură juridică:

1. Avornic Gh. *Teoria generală a dreptului*. - Chișinău: Cartier Juridic, 2004.
2. Bantuș L. *Ilicitul contravențional*. - Chișinău, 2001.
3. Barbăneagră A. *Justiția administrativă: specificul și problemele ei* // *Legea și viața*, 1993, nr.9.
4. Dana Apostol Tofan. *Regimul juridic actual aplicabil contravențiilor. Aspecte de drept procesual*, // *Curierul judiciar*, nr.7, 2003. Publicație a Editurii ALL BECK.
5. Drăghici C, Iacob A., Corcheș R. *Drept contravențional*. - București: Tritonic, 2004.
6. Furdui S. *Procedura în cazurile cu privire la contravențiile administrative*. - Chișinău, 2000.
7. Furdui S. *Dreptul contravențional*. - Chișinău : Cartier Juridic, 2005.
8. Furdui S. *Administrarea eficientă a justiției (Titlul IV- administrarea eficientă a cauzelor contravenționale)* - Chișinău : Cartier Juridic, 2006.
9. *Administrarea cauzelor contravenționale* // Institutul Național al Justiției, seria Suporturi de curs, cartea VIII, Chișinău 2009, pag. 99-161.
10. Guțuleac V. *Problemele referitoare la procedura de anchetă a contravențiilor administrative* // *Legea și viața*, 1995, nr. 9.
11. Guțuleac V. *Dreptul contravențional* - Chișinău: ULIM, 2006.
12. Guțuleac V. *Tratat de Drept contravențional* - Chișinău: ULIM, 2009.
13. *Îndrumar de constatare a contravențiilor*. - București: Global Print. 1999.
14. Iorgovan A. *Tratat de drept administrativ*. - București: Nemira, 1996.
15. Iorgovan A. *Răspunderea contravențională: Teză de doctorat. Drept administrativ*, 1989. - București: Lumina Lex, 1998.
16. Nuna E., Ghercu O., Nica G. *Contravenția*. - Oradea, 2003.
17. Minai Adrian Hotca. *Drept contravențional*. - Editas, 2003
18. Orlov M. *Răspunderea în dreptul administrativ*. - Chișinău, 1997.
19. Orlov M. *Drept administrativ. Note de curs*. - Chișinău, 2000.
20. Pivniceru M., Susanu P., Tudurache D. *Contravenția*. - Iași, 1997.
21. Poenaru I. *Răspunderea pentru contravenții*. - București: Lumina Lex, 1998.
22. Poenaru I. *Regimul juridic al contravențiilor*. - București, 2002.
23. Prisăcaru V, *Tratat de drept administrativ român*. - București: ALL, 1996.
24. Sergiu Furdui. *Procedura contravențională: probleme și perspective*. // *Buletinul asociației tinerilor juriști*. Chișinău (Revista de Drept) 1999, nr.3 p. 22-34.
25. Sergiu Furdui. *Spre Codul contravențional* // *Revista Națională de Drept* (Chișinău), 2003, nr.4, p.7-9.
26. Sergiu Furdui. *Dreptul contravențional: concept și argument* // *Analele Științifice. Științe juridice*, Universitatea de Stat din Moldova nr.7, Chișinău 2004, p. 324.
27. Sergiu Furdui. *Codul contravențional - sarcina inclusă în programul de activitate pentru realizarea prevederilor Constituției și ale concepției reformei judiciare și de drept în Republica Moldova*. *Materialele Conferinței internaționale științifico-teoretice din 22-23 septembrie 2004* (mun. Bălți) Dezvoltarea constituțională a Republicii Moldova la etapa actuală. - Chișinău 2004, p. 423-427.
28. Sergiu Furdui. *Cu privire la proiectul Codului Contravențional* // *Legea și Viața* (Chișinău), 2005, nr.3.
29. Sergiu Furdui. *Instanțele judecătorești în sistemul organelor competente să soluționeze cazurile*

- contravenționale* // Revista Națională de Drept. Ediție specială. Conferința internațională științifico-practică „Strategiile de fortificare a sistemului judiciar” consacrată memoriei ilustrului jurist Pavel Barbalat (Chișinău), 10-11 iunie 2005, p.48-53.
30. Sergiu Furdui. *Argumente pro în vederea constituirii dreptului contravențional ca ramură de drept autonomă în sistemul de drept al Republicii Moldova* // Revista Națională de Drept, (Chișinău), septembrie, 2005, p.27-32.
  31. Sergiu Furdui. *Evoluția istorico-legislativă a dreptului contravențional în Republica Moldova*, Universitatea de Stat din Moldova. Universitatea de Studii Europene din Moldova // Analele Științifice. Științe juridice. - Chișinău, 2005, nr.8 p.79-89.
  32. Sergiu Furdui „Propunere privind aplicarea cursului de instruire juridică” *Drept contravențional*// Revista Națională de Drept ediție specială, nr.10-12, Chișinău, 2009, p.49, Conferința Internațională științifico-practică „educație și cercetare într-un stat bazat pe drept”, 16.10.2009.
  33. Sergiu Furdui „Cu privire la rolul instanțelor judecătorești în elaborarea și aplicarea Codului contravențional” // Revista Institutului Național al Justiției, nr.4 (11), 2009, pag.59-69.
  34. Sergiu Furdui „Demers la fundamentarea opiniei privind reforma Legii contravenționale” -(partea procedurală – sfârșit, începutul în nr.2,3,4 2010) // Revista Națională de Drept, nr.5-6, 2010, pag.86-93.
  35. Sergiu Furdui „Demers la fundamentarea opiniei privind reforma Legii contravenționale” (partea generală) // *Legea și Viața*, mai 2010, pag.9-17.
  36. Sergiu Furdui „Opinie cu privire la sesizarea Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție în probleme de drept contravențional” // *Avocatul Poporului*, nr.7-8/2010, pag.8-12.
  37. Sergiu Furdui „Opinie cu privire la proiectul Legii pentru modificarea și completarea Codului contravențional al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 218-XVI din 25 octombrie 2008, elaborat prin colaborarea Ministerului Justiției cu autoritățile interesate” // Revista Națională de Drept, nr.3, martie 2011, pag.18-27, Saytul www.ajm.md/activitate/publicatii-practico-stiintifice din 18.11.10.
  38. Sultănescu I., Galiceanu V., *Contravenții. Ghid practic pentru agentul de ordine și siguranță publică*. Ediția II. - București, 2004.
  39. Șterbeț V., Botezatu R., Furdui S., Macinskaia V., Fistican E., Muruianu I. *Administrarea eficientă a justiției*. - Chișinău: Cartier juridic, 2006.
  40. Tudor Roșca. *Unele considerații cu referință la constrângerea administrativă* // Analele Științifice ale USM.- Chișinău, 2000, nr. 4.
  41. Țiclea A. *Răspunderea contravențională*. - București, 1995.
  42. Țiclea A., Stan I., Rujoiu C. *Îndrumar de constatare a contravențiilor*. - București: Global Print, 1999.
  43. Алёхин А.Б., Кармолицкий А.А., Козлов Ю.М. *Административно-правовое Российской Федерации*. - Москва., 1997.
  44. Бахрах Д.Н., Ренов Э.Н. *Производство по делам об административных правонарушениях*. - Москва: Знание, 1989.
  45. Бойцова В.В., Бойцов В.Я. *Административная юстиция: в продолжении дискуссии о содержании и значении* // Государство и право, 1996, пг.5.
  46. Коренев А.П. *Производство по делам об административных правонарушениях. Административно-право*. - Москва: Юридическая литература, 1986.
  47. Кузьмичева Г. А. *Административная ответственность*. - Москва, 1984.
  48. Лазарев Б. *Административная ответственность*. - Москва, 1985.
  49. Масленников М.Я. *Порядок применения административных взысканий*. - Тверь: Прометей, 1995.
  50. Павлова Е.К. *Применение судье административных взысканий*. - Москва, Юридическая литература, 1987.
  51. Рошка Ф.А. *Административная ответственность*. - Кишинёв: КГУ, 1989.
  - Студеникина М.С. *Что такое административная ответственность?* - Москва, 1990.
  52. Vizdoagă T., Nicolaev Gh. și Ababii E. *Manualul judecătorului, Chișinău 2013, Titlul 12. Particularitățile examinării contravențiilor*